

ВІДГУК

офіційного опонента — доктора педагогічних наук,
професора, професора кафедри теорії та історії музичного виконавства
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
Юника Дмитра Григоровича
на дисертаційну роботу Ван Їхуа
*«Формування музично-виконавської культури
студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки»*,
подану на здобуття наукового ступеня
доктора філософії з галузі знань 01 — Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

1. Актуальність обраної теми дисертації та її зв'язок з науковими планами, програмами та темами.

Потреба суспільства у розробці й застосуванні ефективних підходів до підготовки висококваліфікованих та конкурентоздатних творчих фахівців викликана реформуванням освіти у контексті вимог ХХІ століття. Вирішальним фактором є спрямування музичної освіти в стратегічному аспекті на формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки, оскільки без високого рівня означеного феномену їх професійна діяльність не може бути успішною. Тому дослідження процесу формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки є одним із центральних завдань фахового навчання майбутніх спеціалістів мистецької спрямованості, що усвідомлюється науковцями у галузі теорії та методики мистецької освіти як цілком іманентна проблема, що впливає безпосередньо із самої природи педагогічної майстерності. З огляду на вищезазначене тема дисертаційного дослідження Ван Їхуа є актуальною як з теоретичних, так і з практичних міркувань.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірність та наукова новизна.

Високий ступінь достовірності результатів дослідження обраної проблеми

Ван Їхуа підтверджується методологічною й теоретичною обґрунтованістю вихідних позицій представленої роботи, ґрунтовним теоретичним аналізом основних понять за темою дисертації, а саме: «культура» та «музично-виконавська культура». З позицій психолого-педагогічної науки Ван Їхуа розглядає культуру як синтез духовного та матеріального, який генерує злагоджену функціональну діяльність особистості у всіх її вираженнях. Означений феномен, за її дослідженням, має два виміри персоналізації особистості, де перший (вертикальний) відображається генетично-розвивальними (задатками, здібностями тощо) та соціально-індивідуальними (інтелектуальністю, характером, досвідом тощо) ознаками, а другий (горизонтальний) — інформаційно-пізнавальними, мотиваційно-потребовими, емоційно-почуттєвими й операційно-результативними ознаками. Ван Їхуа доведено, що музичне мистецтво є вагомою часткою культури, яке відображає естетичні та художні цінності у формі емоційного забарвлення. Музично-виконавська культура студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки ним характеризується як сформоване, а не вроджене інтегративно-динамічне утворення, що відображає їх здатність до інтерпретації музичних творів з проявом вершинного/майстерного особистісно-ціннісного художньо-технічного стилеконплексу. До структурних компонентів музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки Ван Їхуа віднесено:

- сукупність теоретичних знань щодо художньо-естетичних цінностей творів музичного мистецтва;
- комплексні виконавські вміння застосування акмехудожньо-виражальної техніки у процесі інтерпретації музичних творів;
- артистичну манеру донесення до слухачів особистісно-ціннісних властивостей їх художніх образів (стор. 67-68; 229 тощо).

Отриманню достовірних і обґрунтованих результатів сприяло застосування

відповідного меті та завданням інструментарію дослідження, який складається із вдало підібраних автором теоретичних й емпіричних методів наукового пізнання. Дисертаційна робота базується на широкій джерельній базі (дисертаційні дослідження, автореферати, монографії, наукові статті у періодичних вітчизняних та зарубіжних виданнях, матеріали науково-практичних конференцій, круглих столів, електронних видань тощо), що висвітлюють абсолютно різні підходи та іноді протилежні погляди на розуміння означеної проблеми. Це дозволяє вести мову про належний рівень обґрунтованості наукових положень, отриманих результатів та вироблення методичних рекомендацій.

Обробка та критичний аналіз теоретичного матеріалу, а також проведені емпіричні дослідження лягли в основу запропонованих автором положень і висновків щодо реальних шляхів вдосконалення процесу формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки, які забезпечують отримання запланованого результату щодо набуття студентами належного рівня сформованості досліджуваного феномену.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в тому, що *вперше*: запропоновано цілісний концептуальний підхід до розв'язання наукової проблеми формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки; уточнено зміст музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки, її складники та специфіку їх функціонування; розроблено трьохетапну методику цілеспрямованого формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки та її прояву під час інтерпретації музичних творів. Удосконалено методи формування художніх образів музичних творів в уяві студентів факультетів мистецтв та форми прояву їх перевтілення в ці образи. Подальшого розвитку дістали педагогічні принципи управління процесом

цілеспрямованого формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв під час інструментальної підготовки.

Таким чином, вважаємо за доцільне підтвердити новизну наукових результатів Ван Їхуа, пов'язану з теоретичним обґрунтуванням та експериментальною перевіркою ефективності педагогічних умов, а також розробкою структурно-функціональної моделі формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки (стор. 171).

3. Значущість результатів дослідження для науки і практики.

Значущість одержаних Ван Їхуа результатів для педагогічної науки полягає у:

- теоретичному обґрунтуванні, розробленні та запровадженні структурно-функціональної моделі формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки, ефективність якої була доведена дослідно-експериментальною роботою, зокрема, проведенням формувального експерименту;

- поглибленні науково-теоретичних уявлень щодо сутності понять «культура», «музично-виконавська культура студентів-інструменталістів», «довільне і мимовільне опанування музичною інформацією» тощо;

- подальшому розвитку форм та методів педагогічного управління процесом формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв під час інструментальної підготовки;

- можливості повної або часткової екстраполяції розробленого методичного забезпечення з проблеми формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв у процес їх інструментальної підготовки;

- можливості використання низки інноваційних положень дисертації, авторських методів та прийомів цілеспрямованого формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв під час інструментальної

підготовки у розробці навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій, типових, робочих та освітніх програм з навчальних дисциплін «Методика навчання гри на музичних інструментах», «Психологія музично-виконавської діяльності» та «Музична педагогіка».

4. Структура та зміст дисертації, її завершеність і відповідність встановленим вимогам щодо оформлення такого типу наукових праць.

Структура роботи є логічною, відрізняється збалансованістю обсягу розділів та підрозділів, узгодженістю поставлених завдань дослідження і сформульованих висновків. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з розділів, списку використаних джерел до кожного з розділів, додатків.

Зміст й оформлення дисертації відповідають вимогам, які ставляться до такого типу наукових робіт. Зміст дисертації написано грамотно, стиль викладу матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій доступний для їх сприйняття.

Основні положення дисертації Ван Їхуа повно висвітлено в 5 одноосібних наукових працях, з яких: 2 статті у фахових наукових виданнях України з педагогіки, 1 стаття у міжнародному науковому виданні, 2 роботи апробаційного характеру.

5. Дискусійні положення/зауваження до дисертації.

Відзначаючи наукову вартість і практичну значимість дисертаційного дослідження Ван Їхуа, слід висловити ряд зауважень/побажань.

1. У дисертаційній роботі на стор. 58-59 та інших вказується, що музично-виконавська культура студентів факультетів мистецтв під час інструментальної підготовки може формуватись традиційно, тобто стихійно, і цілеспрямовано. Виникає питання: «Що складає основу цілеспрямованого формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв під час інструментальної підготовки?».

2. У другому підрозділі першого розділу ретельно розглянуто процес формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв під час інструментальної підготовки на основі дотримання семи педагогічних принципів (культуротворчого розвитку їх виконавської особистості, естетичної детермінації, художньо-творчої індивідуалізації, інтегративності, гармонізації традиційного та інноваційного, взаємозумовленості їх художнього і виконавсько-технічного розвитку, а також принципу комунікативної артистичності). На нашу думку, доцільно було б розглянути означений процес ще й з позицій дотримання принципу діалогічної взаємодії студентів факультетів мистецтв зі слухацькою аудиторією під час прилюдного виконання музичних творів.

3. Не викликає сумніву висунута теза Ван Їхуа, що формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв під час інструментальної підготовки забезпечується варіативно-адаптивним програмуванням змісту їх музично-інструментального навчання (стор. 59). Натомість, у дисертації відсутня інформація стосовно того, як здійснюється студентами таке варіативно-адаптивне програмування змісту їх музично-інструментального навчання.

4. У підрозділі 3.1 представленої дисертації зазначено, що формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв під час інструментальної підготовки потребує алгоритмічного застосування цілого блоку проєктивних методів. На нашу думку, в авторській методиці доцільно було б висвітлити ці методи та описати специфіку побудови такого алгоритму.

5. У першому блоці структурно-функціональної моделі формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки (стор. 171) порушено алгоритм відображення структури процесу формування означеного феномену. Заключною ланкою мають бути не комплексні виконавські вміння застосування акмехудожньо-виражальної техніки у процесі інтерпретації музичних творів, а артистична манера донесення до слухачів особистісно-ціннісних властивостей їх художніх образів.

Втім, зазначені вище зауваження/побажання не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи. Їй притаманні оригінальність, наукова новизна, високий теоретико-методологічний рівень, глибина підходів до визначення сутності та педагогічного потенціалу фахового навчання майбутніх учителів музики з урахуванням навчального середовища для розроблення педагогічних умов і принципів формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки.

Висновок. Дисертаційна робота Ван Їхуа *«Формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки»* є завершеним науковим дослідженням, виконаним авторкою самостійно на актуальну тему. Проведення цього дисертаційного дослідження дозволило отримати нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують важливе наукове завдання, яке полягає в теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці структурно-функціональної моделі формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки.

Враховуючи актуальність, новизну, важливість одержаних авторкою наукових результатів, їх обґрунтованість і вірогідність, а також значну практичну цінність сформульованих положень і висновків, слід констатувати, що дисертаційна робота *«Формування музично-виконавської культури студентів факультетів мистецтв у процесі інструментальної підготовки»* відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також вимогам пунктів 9–18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167), а її авторка — Ван Їхуа — заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 —

